

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy Milana Taubera, soudce Vadima Hlavatého a soudkyně Aleny Pavlíčkové ve věci

žalobce:

bytem

zastoupený advokátem JUDr. Lubomírem Müllerem
se sídlem Symfonická 1496/9, Praha 5

proti

žalovanému:

Ministerstvo vnitra

se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí ministra vnitra ze dne 21. 3. 2018, č. j. MV-18187-3/SO-2018,

takto:

I. Žaloba se zamítá.

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Obsah žaloby

1. Žalobou podanou u Městského soudu v Praze se žalobce domáhal zrušení v záhlaví uvedeného rozhodnutí (dále jen „napadené rozhodnutí“), kterým byl zamítnut jeho rozklad proti rozhodnutí žalovaného ze dne 22. 12. 2017, č. j. OSZ-77559/M-Ni-2017 (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“). Prvostupňovým rozhodnutím bylo zastaveno řízení o žádosti žalobce o jednorázový příspěvek (dále jen „předmětná žádost“) podle nařízení č. 135/2009 Sb., o poskytnutí jednorázového příspěvku ke zmírnění některých krivd způsobených komunistickým

Shodu s prvopisem potvrzuje:

režimem (dále jen „nařízení č. 135/2009 Sb.“) za jeho nezákonné věznění, neboť lhůta k jejímu podání skončila dnem 31. 12. 2011, přičemž výjimka umožňující nedodržení této lhůty podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 11. 2017, č. j. 9 As 166/2016-47 (dále jen „rozsudek NSS“), se na věc nevztahuje.

2. V žalobě žalobce uvedl, že se neztotožňuje s názorem žalovaného o neaplikovatelnosti závěrů obsažených v rozsudku NSS, který v případě tamějšího žalobce připustil, aby zákonem pevně daná lhůta pro podání žádosti o poskytnutí jednorázového příspěvku ke zmírnění některých krivd způsobených komunistickým režimem mohla být za určitých okolností překročena, když se tamější žalobce již 8 měsíců před ukončením lhůty obrátil na soud s žádostí o rehabilitaci, zatímco žalobce ve stejné době dal pouze podnět ke stížnosti pro porušení zákona a ten byl odmítnut. Na soudy se pak s žádostí o rehabilitaci žalobce obrátil až 1. 12. 2012 a 18. 9. 2013.
3. Žalobce zdůraznil, že on i tamější žalobce začali usilovat o rehabilitaci ve stejném období, nemohli však postupovat procesně stejně, neboť tamější žalobce byl zbaven osobní svobody bez odsuzujícího rozsudku, zatímco žalobce byl ve dvou navazujících případech pravomocně odsouzen. Žalobce proto nejprve dne 6. 6. 2011 podal podnět ke stížnosti pro porušení zákona, čímž postupoval v souladu s judikaturou Nejvyššího soudu v nejméně 60 srovnatelných kauzách. Žalobcově podnětu k podání stížnosti pro porušení zákona ovšem na rozdíl od uvedených případů nebylo vyhověno, což dokumentuje nepředvídatelnost situace, v níž se ocitl. Poté, co byl žalobce odmítnut, začal usilovat o „odklizení“ odsuzujících rozsudků jinou cestou. Teprve když se to podařilo, mohl požádat o vyslovení účasti na soudní rehabilitaci podle § 33 odst. 2 zákona č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci (dále jen „zákon o soudní rehabilitaci“). Přitom podáním stížnosti pro porušení zákona podle § 30 odst. 2 zákona o soudní rehabilitaci mohlo být téhož výsledku dosaženo výrazně rychleji a jednodušeji. Žalobce je proto přesvědčen, že vynaložil stejné přiměřené úsilí k dosažení své rehabilitace jako žalobce v rozsudku NSS.
4. Žalobce též odkázal na judikaturu Ústavního soudu, z níž obecně vyplývá, že ustanovení rehabilitačních předpisů je s ohledem na jejich smysl a účel zapotřebí interpretovat extenzivně ve prospěch postižených osob (sp. zn. II. ÚS 187/2000, I. ÚS 605/03, II. ÚS 290/05, I. ÚS 565/03, I. ÚS 712/05, I. ÚS 2366/07).

Vyjádření žalovaného

5. Žalovaný navrhl zamítnutí žaloby. Uvedl, že předmětná žádost byla žalovanému doručena dne 27. 11. 2017, její součástí byla žádost o prominutí lhůty (do 31. 12. 2011) k podání žádosti, a to s odkazem na rozsudek NSS.
6. Žalovaný je nadále přesvědčen, že závěry rozsudku NSS nelze v případě předmětné žádosti použít, neboť se nejedná o skutkově shodný anebo podobný případ. Žalobce, na rozdíl od žalobce v rozsudku NSS, nepodnikl před uplynutím pro podání žádosti žádné relevantní kroky směřující k soudní rehabilitaci. Jak se až v podaném rozkladu uvádí, žalobce dne 6. 6. 2011 podal k Ministerstvu spravedlnosti dva podněty k podání stížnosti pro porušení zákona ve věci trestných činů (nenastoupení služby v ozbrojených silách a příprava trestného útoku na státní orgán). Ty byly postoupeny Nejvyššímu státnímu zastupitelství a následně ministrem spravedlnosti dne 23. 1. 2012 odloženy. Další právní kroky činěné žalobcem nemohou být relevantní, neboť byly započaty až více než rok po marném uplynutí prekluzivní lhůty.
7. Rozsudek NSS ostatně hovoří o 8 měsících jako o době, ve které nešlo vyloučit, že příslušný soud vysloví účast stěžovatele na soudní rehabilitaci a Ministerstvo spravedlnosti rozhodne o žádosti o odškodnění. V případě žalobce se však jedná o dobu necelých 6 měsíců (pozn. soudu: necelých 7 měsíců).
8. Žalobce také nevysvětlil, jaké objektivní důvody mu bránily, aby požádal o soudní rehabilitaci postupem podle zákona o soudní rehabilitaci. Uváděné chybné označení trestného činu nenastoupení služby v ozbrojených silách v tomto zákonu bylo zhojeno již v březnu 1991, jak

připouští sám žalobce. Učinit tak mohl žalobce již počínaje rokem 1991, ve spojení s nárokem na přiznání jednorázového příspěvku potom účinností nařízení č. 135/2009 Sb., tj. ode dne 8. 4. 2009 (pozn. soudu: nařízení bylo schváleno dne 27. 4. 2009, platnosti nabylo dne 18. 5. 2009, účinnosti dne 1. 1. 2010).

9. Prvním krokem žalobce jsou až podněty ke stížnosti pro porušení zákona ze dne 6. 6. 2011. K tomu žalovaný dodal, že v řízení posuzovaném rozsudkem NSS byl v této lhůtě již podán návrh k trestnímu soudu na vyslovení účasti na soudní rehabilitaci podle § 33 odst. 2 zákona o soudní rehabilitaci, což však žalobce učinil až podáním k Obvodnímu soudu pro Prahu 3 dne 1. 11. 2012 a k Okresnímu soudu v Ostravě dne 18. 9. 2013.
10. Podněty k podání stížnosti pro porušení zákona přitom nevedly ke zrušení odsuzujících rozsudků a žalovanému nepřísluší posuzovat, zda odložení podnětů bylo nesprávné. Žalobce nic takového netvrdí a ani následně nebylo nic takového prokázáno nebo alespoň konstatováno, např. některým ze soudů, které ve věci rehabilitace rozhodovaly. Pokud by se tak stalo, bylo by zřejmě podněty ze dne 6. 6. 2011 možno považovat za relevantní (nikoli již však včasné) kroky směřující k rehabilitaci žalobce. Žalovaný podotkl, že rozhodné pro posouzení nároku na jednorázový příspěvek není to, zda by v době do 31. 12. 2011 měl žalobce nárok na rehabilitaci, ale ve smyslu § 1 odst. 1 nařízení č. 135/2009 Sb. to, zda mu byl přiznán nárok na odškodnění podle § 23 odst. 1 písm. a) zákona o soudní rehabilitaci nebo nárok na odškodnění za nezákonné zbavení osobní svobody v době od 25. 2. 1948 do 29. 12. 1989 podle jiných právních předpisů.
11. K judikatuře Ústavního soudu žalovaný poznamenal, že je jisté nutné ji zohlednit, dikce § 2 odst. 1 nařízení č. 135/2009 Sb. je však natolik jasná, že tu není prostor k tomu, aby správní orgán mohl při interpretaci zvolit jiný výklad než gramatický.

Další vyjádření účastníků

12. V replice žalobce opětovně akcentoval, že měl na základě jiných kauz legitimní očekávání, že jeho podnětům k podání stížnosti pro porušení zákona ze dne 6. 6. 2011 bude vyhověno. Nemůže mu být kladeno k tíži, že projednání jeho jednoduchých podnětů trvalo více než 7 měsíců, a navíc byl jeho případ posouzen v přímém protikladu se stávající judikaturou. Současně není pravdou, že by další krok učinil až více než rok po marném uplynutí prekluzivní lhůty. Návrh na povolení obnovy řízení podal žalobce dne 10. 4. 2012, když k odložení jeho podnětů došlo 23. 1. 2012 (žalobci doručeno dne 30. 1. 2012). Teprve po povolení obnovy řízení a zastavení trestního stíhání mohl žalobce požádat o vyslovení účasti na soudní rehabilitaci.
13. Ohledně důvodů, které mu bránily, aby požádal o soudní rehabilitaci formou přezkumného řízení, žalobce uvedl, že žije cca 40 let ve Vídni, je právní laik a o tom, jak mohl na počátku 90. let postupovat během nevratné dvouleté (výjimečně tříleté) lhůty nic nevěděl. Dodal, že zákon o soudní rehabilitaci dával stejnou možnost vojenskému prokurátorovi a generálnímu prokurátorovi, který k tomu byl dokonce povinen (nález Ústavního soudu ze dne 7. 10. 1998, sp. zn. II. ÚS 285/97), ani jeden však nekonal. Prokuratury byly posléze v roce 1993 zrušeny a tato povinnost přešla na ministra spravedlnosti.

Posouzení žaloby soudem

14. Soud přezkoumal napadené rozhodnutí, včetně řízení, jež jeho vydání předcházelo, v mezích žalobních bodů, jimiž je vázán, vycházející přitom ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodnutí správního orgánu [§ 75 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“)]. Po posouzení věci dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.
15. Podle § 1 odst. 1 nařízení č. 135/2009 Sb. *státní občané České republiky, kterým byl přiznán nárok na odškodnění podle § 23 odst. 1 písm. a) zákona č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci, a dále státní občané České republiky, kterým byl přiznán nárok na odškodnění za nezákonné zbavení osobní svobody v době od 25. února 1948 do 29. prosince 1989 podle jiných právních předpisů, mají nárok na poskytnutí jednorázového*

příspěvku jako náhrady mzdy za dovolenou, na kterou by jim vznikl nárok, pokud by byli v řádném pracovním poměru (dále jen „příspěvek“).

16. Podle § 2 odst. 1 nařízení č. 135/2009 Sb. *o nároku na výplatu příspěvku rozhoduje Ministerstvo vnitra na základě písemné žádosti osoby uvedené v § 1 odst. 1, která k žádosti připojí doklady osvědčující její nárok. Žádost lze podat nejpozději do 31. prosince 2011, jinak nárok na výplatu příspěvku zaniká.*
17. Rozsudek NSS nejprve obecně konstatuje, že není možné napravit všechny křivdy způsobené v minulém nedemokratickém režimu, přičemž s ohledem na nálezy Ústavního soudu ze dne 15. 4. 2015, sp. zn. I. ÚS 819/15-1, *„je na normotvůrci stanovit legislativně hranice mezi křivdami odškodňovanými a neodškodňovanými, zatímco na orgánech vykládajících rehabilitační předpisy je, v případě nejasnosti těchto hranic, rozhodovat ve prospěch odškodňovaných osob“.* Nejvyšší správní soud pak s odkazem na judikaturu Ústavního soudu (nálezy pléna ze dne 17. 12. 1997, sp. zn. Pl. ÚS 33/97, stanovisko pléna ze dne 20. 10. 1998, sp. zn. Pl. ÚS-st. 7/98, a usnesení ze dne 16. 9. 2008, sp. zn. I. ÚS 1335/08) uvedl, že *„je obecně v souladu s ústavním pořádkem stanovení lhůt, ve kterých mohou osoby perzekuované minulým režimem žádat o odstranění těch křivd, které se stát rozhodl napravit. (...) Znaky protiústavnosti mohou být dány teprve konkrétními okolnostmi posuzované věci. Těmito konkrétními okolnostmi jsou dle nálezu pléna Ústavního soudu ze dne 13. 12. 2005, sp. zn. Pl. ÚS 6/05, nepřiměřenost lhůty ve vztahu k časově omezené možnosti uplatnění nároku, svévole zákonodárce při stanovení lhůty, nebo neodůvodněná nerovnost mezi dvěma skupinami subjektů.“.*
18. Konkrétně ke lhůtě dle § 2 odst. 1 nařízení č. 135/2009 Sb. rozsudek NSS uvádí, že *„je v obecné rovině v souladu s ústavním pořádkem. Vláda mohla vycházet z předpokladu, že podají-li oprávněné osoby návrh na uznání jejich účasti na soudní rehabilitaci a následné odškodnění za nezákonné zbavení osobní svobody v přiměřené lhůtě, je dvouletá lhůta k podání žádosti o příspěvek dostatečná. Požadavku, aby v přiměřené lhůtě oprávněné osoby podaly žádost a učinily i související nezbytné kroky, nelze nic vytknout. Takto stanovená lhůta však mohla v jednotlivých případech vést k situacím, že nárok na dávku nevznikl podle objektivních kritérií, ale podle toho, jak rychle bylo konkrétní osobě o jejích návrzích rozhodnuto. Ačkoliv tedy mohly dvě osoby začít činit potřebné kroky ve zcela stejný den a vyvíjet stejnou aktivitu, jedna by na nárok dosáhla a druhá nikoliv. Takové důsledky zakládají nedůvodnou nerovnost mezi žadateli nacházejícími se na počátku právní úpravou stanoveného postupu ve zcela shodném postavení.“.*
19. Současně však rozsudek NSS uvádí, že *„[n]a druhou stranu, pokud by perzekuovaná osoba navrhla vlastní vinou vyslovení své účasti na soudní rehabilitaci již po uplynutí dané lhůty nebo sice v jejím rámci, ale tak pozdě, že by již nebyla žádná reálná možnost, že by soud o této účasti rozhodl a následně Ministerstvo spravedlnosti rozhodlo o žádosti o odškodnění před 31. 12. 2011, nelze dospět k závěru, že by šlo o případ neodůvodněné nerovnosti. Žádná z těchto osob by totiž nebyla schopna splnit podmínky pro přiznání dané dávky. Zároveň všechny oprávněné osoby věděly, že do uvedeného data musí být zákonem stanovené podmínky doloženy a lhůta pro takové uplatnění byla přiměřená. S ohledem ke shora uvedené obecné přípustnosti a potřebnosti lhůt v právním řádu by v takovém případě nebylo možné k uvedené lhůtě nepřiblížit.“.*
20. Dále rozsudek NSS konstatuje, že k aplikaci čl. 95 odst. 1 Ústavy je nutno přistupovat zdrženlivě, k prolomení stanovených lhůt může soud přistoupit pouze výjimečně (nálezy pléna Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 46/2000). Oprávněné osoby se přitom musí domáhat svých práv bezprostředně poté, co odpadne překážka, která jim takový postup znemožňovala. Jednotlivé kroky vedoucí k přiznání nároku na dávku tak na sebe musí navazovat bez zbytečného časového odkladu.
21. Nejvyšší správní soud následně shledal důvody pro mimořádnou aplikaci čl. 95 odst. 1 Ústavy a prolomení stanovené lhůty, neboť *„stěžovatel dne 4. 5. 2011, tedy téměř 8 měsíců před ukončením lhůty stanovené v § 2 odst. 1 nařízení č. 135/2009, podal návrh na vyslovení jeho účasti na soudní rehabilitaci. Osm měsíců považuje kasací soud za dobu, ve které neslo vyloučit, že příslušný soud vysloví účast stěžovatele na soudní rehabilitaci a Ministerstvo spravedlnosti rozhodne o žádosti o odškodnění. To, že se tak nestalo a pravomocné konečné rozhodnutí o soudní rehabilitaci bylo vydáno až dne 24. 1. 2013 a odškodnění bylo přiznáno 2. 9. 2013, mu nelze přičítat k tíži. Taktéž jednotlivé navazující kroky byly činěny bez zbytečné časové prodlevy.“.*

Žádost o odškodnění byla podána cca dva a půl týdne po nabytí právní moci usnesení, kterým byla vyslovena účast stěžovatele na soudní rehabilitaci, a žádost o jednorázový příspěvek podal přibližně 5 týdnů po vydání odškodnění za nezákonné ztavení osobní svobody.“.

22. Z citovaných pasáží rozsudku NSS je zjevné, že Nejvyšší správní soud klade důraz na včasné zahájení rehabilitačního řízení, čímž je myšleno zahájení s dostatečným časovým odstupem před uplynutím lhůty dle § 2 odst. 1 nařízení č. 135/2009 Sb., kdy jediné lze legitimně očekávat skončení rehabilitačního řízení před skončením dotčené lhůty. Nárok na poskytnutí jednorázového příspěvku dle § 1 odst. 1 nařízení č. 135/2009 Sb. je totiž bezprostředně vázán na přiznání nároku na odškodnění dle zákona o soudní rehabilitaci.
23. Situace žalobce v projednávané věci je ovšem odlišná od situace žalobce v rozsudku NSS. Žalobce podal návrh na vyslovení účasti na soudní rehabilitaci podle § 33 odst. 2 zákona o soudní rehabilitaci až dne 1. 11. 2012 a 18. 9. 2013, tedy po uplynutí lhůty dle § 2 odst. 1 nařízení č. 135/2009 Sb., ve vztahu k těmto rehabilitačním řízením mu tedy nemohlo vzniknout legitimní očekávání.
24. Žalobce argumentuje, že nemohl rovnou zahájit rehabilitační řízení, jako tomu bylo u žalobce v rozsudku NSS, neboť v projednávané věci musel učinit ještě jeden krok navíc, a to odklizení dvou odsuzujících rozsudků, přičemž o jejich odklizení se pokoušel řádným způsobem a včas. Žalobce zvolil cestu podání podnětu ministru spravedlnosti k podání stížnosti pro porušení zákona, přičemž odkazuje na řadu dle jeho názoru obdobných případů, kdy bylo podnětu vyhověno, a stížnost byla podána.
25. Soud se však neztotožňuje s názorem žalobce, že podání podnětu k podání stížnosti pro porušení zákona je rovnocenné podání včasného (ve smyslu rozsudku NSS) návrhu na vyslovení účasti na soudní rehabilitaci. Soud připouští, že žalobce v projednávané věci byl v procesně obtížnějším postavení oproti žalobci v rozsudku NSS (k tomu viz níže z hlediska aplikace vstřícnějšího výkladu rehabilitačních předpisů), přičemž rozsudek NSS se k situaci žalobce nevyjadřuje. Ovšem to, že je prolomení lhůty dle § 2 odst. 1 nařízení č. 135/2009 Sb. kategoricky vázáno výlučně na rehabilitační řízení, a nikoli na další předcházející řízení a úkony žadatele, dle názoru soudu jasně vyplývá jak z rozsudku NSS, tak z díky § 1 odst. 1 nařízení č. 135/2009 Sb.
26. Nutno nad rámec právě uvedeného dodat, že žalobce sice uvádí příklady jiných osob, které se svými podněty domohly podání stížnosti pro porušení zákona, leč nezmiňuje, jak dlouho trvalo vyřízení jejich podnětů a následných stížností. Žalobce podal dva podněty k podání stížnosti pro porušení zákona dne 6. 6. 2011, ministr spravedlnosti je odložil dne 23. 1. 2012 (tedy již po uplynutí lhůty dle § 2 odst. 1 nařízení č. 135/2009 Sb.). Délku vyřizování svého podnětu (více než 7 měsíců) považuje žalobce za nepřiměřenou, nadto byl případ vyřízen v rozporu s judikaturou Nejvyššího soudu. Soud má za to, že legitimní očekávání se v případě podání žádosti, či podnětu vztahuje primárně k tomu, že žádost (podnět) bude vyřízena v zákonných lhůtách, a nejsou-li stanoveny, pak ve lhůtách přiměřených. Žalobce považuje dobu 7 měsíců k vyřízení svého podnětu za nepřiměřenou, aniž by tuto nepřiměřenost čímkoli dokládal – zákon [§ 266 a násl. zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád)] neukládá ministrovi spravedlnosti žádnou lhůtu, do kdy má podnět vyřídit, a žalobce netvrdí a nedokládá, že v jiných srovnatelných případech postupoval výrazně rychleji. Nemohlo mu tedy vzniknout legitimní očekávání, že jeho podnět k podání stížnosti pro porušení zákona bude vyřízen v tak krátkém čase, aby mohl podat navazující návrh na vyslovení účasti na soudní rehabilitaci v dostatečném časovém předstihu.
27. Ostatně, jestliže rozsudek NSS považuje za adekvátní časový odstup pro podání návrhu na vyslovení účasti na soudní rehabilitaci cca 8 měsíců a žalobce podával podnět s odstupem cca 7 měsíců, pak by i při rychlém podání stížnosti pro porušení zákona ministrem spravedlnosti nebylo možné očekávat rozhodnutí v krátkém čase, a to už jen proto, že ministr spravedlnosti je pouhým iniciátorem a o stížnosti rozhoduje soud. I kdyby tak bylo předmětné stížnosti vyhověno

před uplynutím lhůty dle § 2 odst. 1 nařízení č. 135/2009 Sb., výsledné časové okno pro podání návrhu na vyslovení účasti na soudní rehabilitaci by bylo již tak krátké, že by o něm soud objektivně vzato mohl jen stěží rozhodnout před uplynutím lhůty dle § 2 odst. 1 nařízení č. 135/2009 Sb.

28. Nutno dodat, že dle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 8. 2016, č. j. 2 As 117/2016-24, činnost odboru dohledu Ministerstva spravedlnosti a ministra spravedlnosti v rámci posuzování podnětů k podání stížnosti pro porušení zákona dle § 266 trestního řádu nespadá pod přezkumnou pravomoc soudů ve správním soudnictví dle § 4 odst. 1 s. ř. s., neboť uvedené entity nejednají jako správní orgány.
29. Tentýž rozsudek Nejvyššího správního soudu také akcentuje, že „[s]tížnost pro porušení zákona lze považovat za zmocnění k volnému uvážení ministra spravedlnosti jako privilegovaného navrhovatele k podání, anebo naopak nepodání mimořádného opravného prostředku. Svou povahou se řízení ve věci stížnosti pro porušení zákona blíží dozorčímu prostředku v „klasickém“ správním či daňovém řízení, jakým je přezkumné řízení (...) Z dosavadní judikatury Nejvyššího správního soudu přitom vyplývá, že jelikož uplatnění dozorčího prostředku je zcela na uvážení příslušného orgánu, nemůže být ten, v jehož zájmu by mohl být daný dozorčí prostředek uplatněn, dotčen na svých právech tím, že uplatněn není.“. Jinými slovy, podatel podnětu nemá nárok na vyhovění svému podnětu, nelze tak hovořit ani o legitimním očekávání ve vztahu k výsledku. Je tak otázkou, zda žalobce neměl raději od počátku volit soudní cestu řešení svého problému, tj. návrh na povolení obnovy řízení, která sice může být obtížnější a delší, avšak vždy vede k vydání meritorního rozhodnutí, které je instančně přezkoumatelné.
30. Soud vnímá, že žalobcovo komplikovanější procesní postavení – nutnost učinit více kroků – nevzniklo jeho vinou. Soud bere na vědomí i další okolnosti, tedy že žije cca 40 let ve Vídni a je právní laik. Stejně tak si je soud vědom, že rehabilitační předpisy je třeba v pochybnostech vykládat ve prospěch odškodňovaných osob.
31. Na druhou stranu nelze odhlédnout od významných právních zásad, a to, že neznalost zákona neomlouvá a právo patří bdělým. Žalobci mohly a měly být známy právní předpisy, mohl též vyhledat odbornou právní pomoc; pobyt v sousedním Rakousku nemohl žalobci zabránit k uplatňování práva v České republice. Nařízení č. 135/2009 Sb. nabylo účinnosti dne 1. 1. 2010, lhůta dle jeho § 2 odst. 1 byla stanovena do 31. 12. 2011, žalobce měl tedy dva roky na podniknutí patřičných kroků. Domáhat se změny odsuzujících trestních rozsudků pak mohl i dříve: v letech 1990-1993 podle zákona o soudní rehabilitaci, později se mohl kdykoli domáhat obnovy trestního řízení, což nakonec učinil. Žalobce si tak mohl a měl být vědom své právní situace, včetně předpokládané časové náročnosti jednotlivých právních kroků, přičemž měl dostatečný čas pro jejich uskutečnění. Ani vyšší procesní náročnost jeho postupu oproti některým jiným osobám dožadujícím se téhož nároku ho nezbavuje povinnosti řídit se právními předpisy a dodržovat lhůty.
32. Soud dodává, že dikce § 1 odst. 1 a § 2 odst. 1 nařízení č. 135/2009 Sb. žádné pochybnosti o svém výkladu nezakládá. Rozsudek NSS prolomil lhůtu nikoli proto, že by zde byla nějaká výkladová nejasnost, nýbrž z důvodu diskriminace osob, které měly legitimní očekávání stran přiměřenosti délky rehabilitačního soudního řízení zahájeného před uplynutím lhůty § 2 odst. 1 nařízení č. 135/2009 Sb. Takové legitimní očekávání žalobce neměl a nevzniklo mu ani podáním podnětu k podání stížnosti pro porušení zákona. Soud proto na rozdíl od rozsudku NSS neshledal důvody k výjimečnému prolomení lhůty dle § 2 odst. 1 nařízení č. 135/2009 Sb.

Závěr

33. Soud tedy neshledal žalobu důvodnou, a proto ji podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl. Za splnění podmínek zakotvených v § 51 odst. 1 s. ř. s. tak učinil bez nařízení jednání (žalobce ani žalovaný neshledali soudu svůj nesouhlas s takovým projednáním věci).

34. Protože žalobce nebyl ve sporu úspěšný a žalovanému žádné účelně vynaložené náklady v řízení nevznikly, soud ve druhém výroku rozsudku v souladu s § 60 odst. 1 s. ř. s. rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 3. srpna 2020

Mgr. Milan Tauber
předseda senátu

z důvodu nepřítomnosti předsedy senátu
podepsal písemné vyhotovení rozsudku v souladu
s § 54 odst. 2 věta druhá s. ř. s. Mgr. Vadim Hlavatý v. r.